

MORAŠICKÝ

OBČASNÍK č. 13

Ptačí chřipka – skutečná hrozba, nebo média přehánějí ?

V poslední době v televizi i jinde diskutované téma – ptačí chřipka. Máme mít strach, a nebo je to všechno jen zveličená informace ???

V pátek 10.3. 2006 svolala Krajská veterinární správa starostky a starosty, aby nám poskytla podrobné informace o ptačí chřipce. Přednášející nás přesvědčil a uklidnil na základě doloženého výzkumu, že hrozba nákazy není velká. Výskyt sice je, ale zasažených lokalit se v Evropě vyskytuje jen malé množství a šíření nákazy není zas až tak jednoduché. Virus je poměrně málo odolný. O některé informace se s Vámi podělím.

Virus je znám již cca 100 let. Přírodním hostitelem viru jsou především vodní ptáci. Výskyt vzplál nyní v Asii. Z našich ptáků jsou k viru nejvíce vnímavé krůty a ze savců vepř. Někteří ptáci jsou k nákaze málo vnímaví, a nebo téměř nevnímaví. To jsou dravci a pěvci, i holubi dost málo. Virus má schopnost nakazit i savce, ale to musí dojít k obrovskému kontaktu s nakaženou. Virus má malou odolnost, hyne již při 56 ° C po 30 minutách, při 70 ° C za několik sekund. Z dezinfekčních prostředků stačí k likvidaci chloramin B 3-5 %.

Příznaky nemoci jsou velmi variabilní, ale nejčastěji se zastaví růst a snůška. Jedinec je apatický, má rozčepýřené peří, leží na boku, později neudrží hlavu a podpírá si ji o podložku. Je viditelné překrvení hřebínků a lalůček na hlavě, ty jsou pak tmavě červené až fialové s drobnými krváčeninami. Průjem, ztížené dýchání, velká žízeň.

Možnost přenosu na člověka v Evropě je spíše teoretická. K nákaze dochází převážně v Asii, kde s drůbeží žijí v těsném kontaktu a často konzumují špatně tepelně upravené, nebo syrové drůbeží produkty. Zdrojem nákazy je hlavně trus.

V případě podezření na nakažení u zvířat je možno získat další informace na Krajské veterinární správě, Policii ČR, Hasičském záchranném sboru, a nebo na obecním úřadě. Je třeba hlásit hromadný úhyn 5 a více ptáků v 1 lokalitě (1 rybník, 1 park...) v průběhu 24 hodin. Ale také hlásit úhyn i byť jen 1 vodního ptáka. **Pokud se nejedná o vodního ptáka (1 havran, 1 sýkorka...), pak toto se nenahlašuje.**

V případě, že se jedná o úhyn ptáka, u kterého není podezření na onemocnění, je povinností obce se postarat o jeho likvidaci. Je třeba jej dát do 2 igelitových sáčků a zavolat asanaci Žichlínek, popřípadě zakopat do země 80 cm hluboko spolu s dezinfekcí, nebo spálit v kotli. Manipulace by měla být prováděna v gumových rukavicích.

V případě potvrzení nákazy by pravděpodobně došlo k nucenému utracení některých zvířat v nejbližším okolí. Sčítání a soupis živých zvířat by prováděl příslušný obecní úřad. Lidé by za nuceně utracené kusy podle veterinárního zákona získali finanční náhradu.

Ale to jsme se již dostali až ke katastrofickému scénáři, který u nás snad nebudeme potřebovat odzkoušet.

Hana Štěpánová - starostka

Různé (k funkci obce a životě v obci)

- Na konci roku 2005 byly v obci nově instalovány ukazatele k některým objektům (např. zdravotní středisko). Na obecním úřadě máme ještě **orientační tabuli s mapou okolí**, která bude umístěna před budovu OU až bude příznivé počasí. Na tyto věci byla získána společná dotace v rámci Mikroregionu Litomyšlsko–Desinka. My jsme zaplatili z obecních peněz 11.535,- Kč, ale hodnota je 50.017,- Kč. Rozdíl mezi částkami je získaná dotace.
- Od nového roku platí nový zákon, že úřední tabule musí být zpřístupněna občanům 24 hodin. Před obecním úřadem bude nově nainstalovaná v průběhu roku. Dále rovněž platí, že veškeré vystavované dokumenty musí být zároveň vyvěšeny na elektronické úřední desce obecního úřadu. Tato deska již funguje. Odkaz najdete na webových stránkách www.morasice.cz pod heslem „Elektronická úřední deska“. Naleznete zde například oznámení o konání zastupitelstva, nabídky prodeje, pronájmu, informace Pozemkového fondu apod.
- **Nejdůležitější plánované akce pro rok 2006:** Oprava ZŠ v Morašicích, oprava střechy na MŠ, vybudování nového sportoviště v zahradě MŠ, přístřešek na kočárky u zdravotního střediska, oprava oplechování zdi na hřbitově a restaurace soch u brány, ošetření dalších lip v parku u hřbitova, odvodnění louky u mlýna, oprava vchodových dveří a dveří do bytu ve škole v Řikovicích, urovnání hřiště v Řikovicích, veřejné osvětlení u novostaveb v Řikovicích, restaurace obelisku v Lažanech v parku.
- **Změna územního plánu obce :** Do 6. 2. 2006 jste měli možnost podat náměty a podklady ke změně územního plánu. Musím konstatovat, že se o tuto problematiku zajímalo poměrně velké množství občanů. Všichni, kteří se přišli informovat, změny nepožadovali, ale je dobré, že se dostala do povědomí existence tohoto tak důležitého dokumentu. Nyní jsme ve stádiu projednání návrhu zadání změny. Návrh zadání změny je vystaven k nahlédnutí na OÚ. **Veřejné projednání bude ve čtvrtek 6. 4. 2006 v 10:00 hodin v zasedací místnosti obecního úřadu.** Pokud Vás to zajímá, přijďte se podívat.
- Poděkování panu Ivanu Štípkovi, který na konci roku 2005 daroval naší školce 15.000,- Kč. Paní ředitelka dětem za tento **sponzorský dar** koupila dětskou kuchyň na hraní a dětskou sedací soupravu.
- Tříkrálová sbírka v našich vesnicích byl opět úspěšná, vybralo se 12.004,- Kč.
- V neděli 12. 3. 2006 proběhlo na obecním úřadě slavnostní **vítání nových občánků**. Od loňského března jich přibylo jen pět.
- **Výzva:** Ředitelka Regionálního muzea v Litomyšli dohodla s majitelem mlýna, že si odvezou strojní vybavení do své expozice. Majitel nechce za tyto věci žádnou finanční náhradu, ale požaduje realizaci demolice stodoly mlýna. Muzeum touto cestou hledá dobrovolníka, který by demolicí zdarma jen za vybourané dřevo provedl. Případní zájemci se mohou hlásit na obecním úřadě.
- Připomínáme těm občanům, kteří ještě nezaplatili **poplatek ze psů a odvoz odpadků** na rok 2006, aby tak učinili co nejdříve.
- **Viditelné označení domů popisnými čísly.** Podle § 47 odst. b zákona 200/1990 Sb. ve znění pozdějších předpisů je uložena tato povinnost všem občanům. Je to nutné, protože záchranka, policie, hasiči a další mají v případě potřeby zjednodušené vyhledávání.

Hana Štěpánová – starostka

Ředitelství Mateřské školy v Morašicích oznamuje všem rodičům, že

ZÁPIS DO MATEŘSKÉ ŠKOLY

pro školní rok 2006/2007 se koná
od 2.5. do 15.5. 2006

„Toulky“ morašickou minulostí

Touláme-li se po okolí Morašic, míváme lány obilí a dalších zemědělských plodin, luk, lesíků i potůček, který protéká vesnicí. Půjdeme-li proti proudu, cesta nás dovede až k jeho prameni zvanému „Kabát“. Jak tento název vznikl?

Lid si v dřívějších dobách mnohé záhady a mnohá magická místa opřádal pověstmi, které v ústním podání získávaly další tajemná zabarvení. **Zde je pověst o Kabátu.**

Na louce, kde pramení „Fialový potok“ (dnes nese název Fiala), odpočíval jednou v jarní senoseči hospodář. Svlékl si kabát a položil jej vedle sebe. Najednou nastal na vedlejším jezeře hukot a hned se odtud vzneslo mračno, které krupobitím celé okolí zpusťovalo. Vichřice odnesla hospodářův kabát až k Višňákům, kde byl později nalezen.

Proto dostal pramen Fialy a hájek u Višňárů jméno „Kabát“.

Lidé věřili, že krupobití vzniká z morašického jezera a pustoší i vzdálená místa, jako například Litrbachy (Čistá). Proto bylo v Litrbasích rozhodnuto, že obec posbírá plátno a doveze jej do Morašic. Selky dávaly kopy plátna (42 m), chalupnice půl kopy (21 m). Vybrané plátno bylo naloženo na vozy a přivezeno do Morašic. Svinuté plátno bylo naházeno do jezera, aby byly ucpány prameny, z kterých vzniká krupobití. Zda to pomohlo, pověst neuvádí.

U jezírka stála mohutná lípa s křížem na památku, že se zde utopil voják i s koněm.

V roce 1886 na pokyn majitele pozemku pana Slavíka se provádí zavázka jezírka a okolo pramene pan Slavík dává postavit kruhovou zeď a dává tomuto místu úplně jinou, dnešní podobu.

Jsou domněnky o tom, že v těchto místech, kde je dostatek vody, byl za Třicetileté války lazaret, v němž zemřelo více jak 100 vojáků. Tito mají být pochováni od pramene „Kabátu“ směrem k Mokří. Pamětníci potvrdí, že i po ukončení II. světové války v těchto místech podél toku Fialy probíhala očista a převlékání osvobozených ruských zajatců.

Nyní se podíváme směrem západním ke „Třem Kocourům“. Kde se tento název vzal ?

Podle dřívějších záznamů přicházela zemská cesta na Hrutov od Poličky, přes Široký Důl, Lubnou, Poříčí, okolo Chotěnova a Makova k Újezdci. Od Makova šla potom odbočka k Morašicím a tržišti u Tržku.

Někde na tom rozcestí u Makova byla ještě v roce 1680 přes průsmyk závora na klíč zavíraná. Místo je udáno jen slovy „za Morašicemi“ – snad to bylo v údolí pod Doubravou, nebo dále ke Třem Kocourům. Tam že stál celní sloup, sukovitý kůl, řečený „KOCOUR“ a na něm pověstná morašická orlice.

Pověstná byla ta černá dvouhlavá orlice asi od té doby, co se na ni vyptávali podle svých map Rusové, táhnoucí v r. 1799 pod vedením generála Suvorova. Vojáci šli z Litomyšle přes Morašice a pronásledovali vojska Napoleonova. Vojáků podle zápisů bylo přes 34 tisíc. Část byla ubytována v Morašicích a Sedlišťkách. Průchod vojska trval 14 dnů.

Podle celního sloupu s orlicí prý dostaly jméno i chalupy, které tam byly někdy po roce 1801 postaveny – „Kocoury“.

Další pověst vypráví, že nově postavená hospoda dostala jméno podle prvních hostů, Židů z Luže, kteří se zde zastavili při cestě a jimž lidé přezdívali „Kocouři nebo Kocourové“.

Aby se lidé ve svém okolí lépe orientovali, dávali místům a polím různé názvy, z nichž mnohé se dochovaly dodnes.

Názvy polí v okolí Morašic z r. 1713:

Na Proutku, Za Skalou, Voděrach, U Dílců, Ode Drah, Poustka, U Vobory, Chmelniště, Vobyčska (louky) Flaška, Křídlo, U Doubravy, K Poklonu (u kříže).

Lidé, pracující na poli, by jistě uměli mnohé názvy přesně umístit do terénu.

Nové názvy míst vznikají i v současnosti. Myslivci vědí, kde mají umístěn posed s názvem místa „Na Koreji“, na „Vrších“, na „Dolíku“.

Zajímavosti:

Jakési potvrzení toho, že Hrutov bylo území kolem Morašic, viděl Tomíček v prastaré pověsti, která vyprávěla, že u zmíněného „černého orla“ za Morašicemi pod Makovem, bude poslední a nejhorší bitva, takže krev „Kolébkami“ poteče proudem.

Kolébky jsou třetí Drábkovy dolce za Růžovým paloučkem k Újezdci. Tento název „Drábkovy dolečky“ se udržel ještě v roce 1850.

Dle pověsti se z mlhy zachrání z boje jen ten, kdo se dostane přes morašický potok na Kaučinu, nebo dle jiného výkladu, na širokou mez „Na Kopanině“, což je snad břeh od Řikovic přes Václavky k Seči Vidlaté. Kdo přejde mez, zachrání se. Konečný mír bude ujednáno na Růžovém paloučku. O té mezi soudí Tomíček, že byla okrajem území hrutovského. Pověst o bitvě a smíření zaznamenal také farář Horský v kronice farní jako pověst prastarou.

Pro Občasník připravila Bohumila Trávníčková

Březnové pranostiky

Dlouho-li březen sněhu hovívá, na obilí úrodný rok bývá.

Březnové slunce má krátké ruce.

Jestli březen kožich stáhl, duben rád by po něm sáhl.

V zelené roucho březen se obleče, neúrodu za sebou přivleče.

19. březen: Je-li na svatého Josefa hezky, urodí se málo obilí.

Josefova širočina ničí poslední ledy.

Svatý Josef s tváří milou končí zimu plnou.

Kolik březnových mlh, tolik červencových lijáků.

25. březen: Jaro zvěstuje Zvěstování, ale zimu ještě nevyhání.

Prší-li v březnu, prší také v dubnu. (O sněhu se tu nic neříká !!?)

Vidíš-li v březnu žluté kvítí v přírodě, můžeš semeno spokojeně sítí.

30. březen: O svatém Kvirinu už je teplo ve stínu.

31. březen. O svatě Balbíně je už u nás po zimě.

Aťsi duben sebelepší bývá, přece ovčákovi hůl zasněžívá.

I když kluci v dubnu bez kabátů běží, často hospodáři na úrodu sněží.

Zdá se z pranostik, že letošní zima by naše předky nijak nezaskočila, protože i v dubnu je zmínka o sněhu. Přesto Vám všem přeji hezké Velikonoce, slunečné a teplé, již opravdu jarní. -hš-